

Я маю права, ти маєш права, він/ вона має права...

Вступ до прав дитини

Кожна людина має права. Окрім того, як хлопець або дівчина у віці до 18 років ти маєш певні специфічні права. Ці права перелічено в Міжнародній конвенції ООН про права дитини 1989 року. В ній також визначено заходи, яких держави повинні вживати, щоб допомогати тобі здійснювати ці права.

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Твоє виживання, твій захист і твій розвиток

- Ти маєш право на захист твоїх інтересів під час прийняття рішень, які тебе стосуються, та не піддаватися дискримінації з причини, наприклад, твого походження, переконань, вірувань або статі.
- Ти маєш право на життя та на гармонійний і здоровий фізичний, розумовий, духовний, моральний та соціальний розвиток.
- Ти маєш право на задоволення всіх твоїх життєвих потреб, таких як харчування, одяг, житло та охорона здоров'я.
- Ти маєш право на захист від усіх форм експлуатації, зловживань та фізичного і психологічного насильства, у тому числі в твоїй сім'ї та в дитячих виховних закладах.
- Ти маєш право на високоякісну освіту, що забезпечувала би в найповнішому обсязі розвиток твоєї особистості, талантів та здібностей. Твоя освіта повинна бути спрямована на виховання в тобі поваги до прав та основних свобод інших осіб, на підготовку до свідомого життя у вільному суспільстві в дусі розуміння, миру, терпимості, рівноправності та дружби між усіма людьми.
- Ти маєш право на доступ до різнобічної та об'єктивної інформації.
- Якщо ти маєш обмежені розумові або фізичні можливості, ти маєш право вести повноцінне і достойне життя в умовах, що забезпечували би твою інтеграцію в суспільство, твій особистий розвиток та максимальну самостійність.
- Ти маєш право на відпочинок, дозвілля, ігри та розваги, творчу та культурну діяльність за умов, які відповідають твоєму вікові та гарантують дотримання твоїх прав.

Твоя індивідуальність, твоє приватне життя і твоя сім'я

- Ти маєш право на ім'я, громадянство та на збереження твоєї індивідуальності. Якщо ти належиш до етнічної, релігійної або мовної меншості, ти не можеш бути позбавленим права вести своє власне культурне життя, сповідувати свою релігію або користуватися мовою своєї групи.
- Ти маєш право на захист свого приватного життя. Ніхто не може незаконно втручатися в твоє особисте або сімейне життя. Твій дім, твоя кореспонденція, твоя честь і репутація захищаються законом.
- Твої батьки несуть спільну відповідальність за твоє виховання та розвиток. Вони мають право та обов'язок указувати тобі, як ти можеш здійснювати свої права та виконувати свої обов'язки.
- Ти маєш право знати своїх батьків та виховуватися ними, за винятком випадків, коли це суперечить твоїм інтересам.
- Ти маєш право знати, де знаходяться твої батьки та в'їжджати до іншої країни з метою возз'єднання з ними. Твої батьки мають таке ж саме право щодо тебе.
- У випадку розлучення з батьками ти маєш право виражати свою думку щодо всіх рішень, які стосуються твоїх відносин з батьками. Якщо ти є розлученим з одним чи обома батьками, ти маєш право регулярно бачитися з ними, за винятком випадків, коли це суперечить твоїм інтересам.
- Всиновлення може бути дозволено лише, якщо це в твоїх інтересах.

Твої свободи

- Свобода поглядів: як тільки ти здатний робити це, ти маєш право висловлювати власні погляди з усіх питань, що тебе стосуються. Твоїм поглядам має приділятися належна увага.
- Свобода вираження поглядів: ти маєш право вільно висловлювати свої погляди та шукати, одержувати і поширювати інформацію.
- Свобода думки, совісті і релігії.
- Свобода об'єднань: ти маєш право об'єднуватися з іншими людьми та брати участь у зборах.

Ці свободи мають обмеження. Ти повинен поважати права та свободи інших осіб і не створювати небезпеки для суспільства або для себе.

Ти і держава

- Держава повинна робити все необхідне для того, щоб ти міг здійснювати надані тобі права і свободи.
- Держава повинна захищати тебе та забезпечувати твій добробут. Вона має допомогати твоїм батькам або особам, які піклуються про тебе, створюючи установи та послуги, що забезпечували би твої інтереси та твій добробут.
- Якщо ти не можеш жити в твоїй сім'ї держава повинна захищати тебе і допомогати тобі. Вона має знайти таке рішення, яке враховувало би твоє минуле та твою культуру; ти матимеш право на регулярний перегляд твого становища.
- Держава повинна вжити заходів, аби захистити тебе від небезпеки, пов'язаної з незаконним вживанням наркотичних засобів.
- Якщо ти постраждав від насильства, держава повинна допомогти тобі та сприяти твоєму поверненню до нормального життя.
- Ти маєш право на правосуддя. Держава повинна забезпечувати, щоб система правосуддя була адаптованою до твоїх специфічних прав і потреб.
- Ти не можеш бути засудженим до смертної кари або до довічного тюремного ув'язнення.
- Ти не можеш бути незаконно арештованим. Утримання під вартою повинно бути крайнім заходом, тривати протягом якомога коротшого часу та враховувати твої потреби і твій вік. Під час утримання під вартою ти повинен бути відокремлений від дорослих заарештованих або ув'язнених осіб і ти матимеш право підтримувати зв'язок зі своєю сім'єю, за винятком особливих обставин в твоїх інтересах.
- Під час збройних конфліктів держава повинна захищати тебе та піклуватися про тебе. Якщо тобі не виповнилося 15 років, ти не можеш бути призваний на службу в будь-які збройні сили.

Міжнародні конвенції є угодами між державами. В цих угодах викладаються правила, які повинні виконуватися, але вони також заохочують держави вживати заходів, які були би ще більш сприятливими для тебе. Якщо законодавство твоєї країни є сприятливішим для тебе, ніж конвенція, повинне застосовуватися національне законодавство.

Міжнародні організації і ти

Держави заснували численні міжнародні організації. Деякі з них, як-от Організація Об'єднаних Націй і Рада Європи, були створені з метою захисту прав людини, запобігання конфліктам та розвитку більш справедливих, процвітаючих та демократичних суспільств. Майже всі міжнародні конвенції були розроблені цими організаціями, які потім вживають заходів з метою забезпечити, аби держави дотримувалися прав, закріплених в цих документах.

Комітет з прав дитини здійснює нагляд за застосуванням Конвенції ООН про права дитини. Ти можеш ознайомитися з рекомендаціями Комітету стосовно твоєї країни.

Діти можуть також звертатися зі скаргами до Європейського суду з прав людини. Отже, наприклад, Суд засудив одну з країн за те, що вона не захищала дітей від тілесних покарань у тюрмі, в школі і вдома. Інша країна була звинувачена в тому, що вона не піклувалася про дівчину, яка подорожувала одна.

Що трапляється в разі недотримання цих прав?

Здійснення певних прав може обмежуватися з вагомих причин, наприклад, щоб захистити тебе від серйозної загрози або з урахуванням твоєї зрілості або віку. Деякі права, як-от право на життя, освіту, охорону здоров'я і захист від насильства та експлуатації, не можуть ніколи обмежуватися, навіть батьками чи викладачами. Якщо ти вважаєш, що твої права було порушено, ти можеш:

- поговорити з особами, яким ти довіряєш, як-от з батьками, викладачами, лікарями, друзями, соціальними працівниками або з особами, що піклуються про тебе;
- зателефонувати за спеціальним номером, призначеним для дітей - жертв насильства, для того щоб поговорити з особою, яка могла би дати тобі пораду;
- піти до міліції, подати скаргу та попросити захисту у держави;
- звернутися до уповноваженого з прав дитини або до громадської організації, що займається захистом прав дитини;
- у деяких випадках ти можеш навіть звернутися зі скаргою до Європейського суду з прав людини.

БУДУЄМО ЄВРОПУ ДЛЯ ДІТЕЙ І РАЗОМ З ДІТЬМИ

Рада Європи

Рада Європи є міжнародною організацією, яка була створена в 1949 році та нараховує сьогодні 47 держав-членів. Її роль полягає в розвитку прав людини, демократії та верховенства права. Вона визначає загальні демократичні принципи, що ґрунтуються на Європейській конвенції з прав людини та інших конвенціях та рекомендаціях, що стосуються захисту людей, до яких, звичайно, належать 150 мільйонів дітей.

Програма «Будуємо Європу для дітей і разом з дітьми» має за мету розвиток прав дітей та їх захист від насильства. Група, якій доручена реалізація цієї програми, працює над такими питаннями, як насильство вдома та в школі, навчання правам людини, діти і Інтернет, діти і система правосуддя. Ти можеш завітати до нашого сайту та більше дізнатися про наші конвенції, зустрічі і публікації та нашу онлайн-гру «Через Дикий Інтернет Ліс».

«Будуємо Європу для дітей
і разом з дітьми»
Рада Європи
Ф- 67075 Страсбург Cedex
www.coe.int/children
children@coe.int

Цю брошуру було видано завдяки великодушній підтримці уряду Фінляндії.